

IN MEMORIAM MARCEL STORME VANUIT NEDERLAND

In mijn herinnering vond een van de eerste ontmoetingen die ik met Marcel Storme had, plaats in zijn vakantiehuis te Duinbergen; wij verbleven toen in de jaren zestig met onze drie dochtertjes aan de Belgische kust. Vanaf die tijd, dus al ruim vijftig jaren lang, onderhielden wij de allerbeste collegiale en vriendschappelijke contacten. Gedurende die periode heb ik Marcel Storme vooral meegemaakt in het kader van het in 1964 gelanceerde en sindsdien in alle glorie uitgegroeide Tijdschrift voor Privaatrecht en in de Vereniging met de Lange Naam: de door van Dievoet en Meijers in 1947 opgerichte Vereniging voor de vergelijkende studie van het recht van België en Nederland. Over beide ontmoetingsgremia een enkel woord. Bij de oprichting van TPR werd aanstonds gedacht aan samenwerking met Nederland; daaraan werd vorm gegeven door het instellen van een Adviesraad voor Nederland waarvan deel mochten uitmaken: Jaap Beekhuis, Werner Haardt, Adriaan Pitlo, Jim Polak en ikzelf. Het uiteindelijke doel was om naast het dienen van het Belgische rechtsleven fundamentele bijdragen te leveren tot de grensoverschrijdende Nederlandstalige rechtscultuur, mede door het uitlokken van veelal rechtsvergelijkende bijdragen van Nederlandse auteurs. Met weemoed denk ik terug aan de eerste reeks vergaderingen, vaak in het zo gastvrije huis aan de Coupure, met de redactie waarvan toen deel uitmaakten de helaas te vroeg van ons heen gegane Willy Delva, Jacques Mathijs en Jan Ronse, persoonlijkheden aan wie ik in dankbaarheid dat ik hen mocht ontmoeten, terug denk, evenals aan de ons intussen ontvallen Beekhuis, Haardt, Pitlo en Polak.

Van meet af aan was directeur van het tijdschrift, hoe kan het ook anders, Marcel Storme die ons met een van zijn vele talenten, zijn vermogen om te organiseren en om iets ook daadwerkelijk van de grond te brengen, steeds bij de les hield, zorgde voor de planning op langere termijn, de grote lijnen nooit uit het oog verloor en tegelijkertijd talloze voorstellen ter tafel bracht zowel voor wat betreft de te behandelen onderwerpen als de daarvoor aan te zoeken auteurs.

Ik kan uit persoonlijke ervaring getuigen dat Marcel Storme steeds een drijvende, ja ook wel opdrijvende en aanjagende kracht was achter het TPR dat vooral dank zij zijn krachtinspanningen de huidige alom bewonderde prestigieuze status heeft verkregen.

Dan de Vereniging met de lange naam waarvan hij eerst voor België secretaris is geweest en vervolgens voorzitter in welke hoedanigheid ik met hem tot mijn grote vreugde als Nederlandse voorzitter mocht samenwerken. Ook hier speelt hij een voorname rol waarbij opnieuw zijn vurige wens aan de dag treedt dat de Vereniging bij voortduring wezenlijke bijdragen levert aan een grensoverschrijdende rechtscultuur, ook al uit deze zich slechts bij uitzondering in gemeenschappelijke wetgevingsprogramma's. Maar reikt het bevorderen van gemeenschappelijke noemers in onze gedachtenvorming, niet oneindig veel verder dan het bereiken van geharmoniseerde of uniforme wetteksten?

Aan dat gevoel van te koesteren diepe verbondenheid, paart zich evenwel het besef van de bestaande, historisch gegroeide werkelijkheid. Dat gevoel en dat besef komen treffend tot uitdrukking in de versregels van Ida Gerhardt, die Marcel Storme bezig hielden tijdens een vergadering van de Vereniging in 1994 in de grensstad Maastricht. Versregels die wij optekenden in het gastenboek van de burgemeester en beiden hebben ondertekend.

*“Vergeef mij dat de schoonste nachten
Niet immer van ons beiden zijn.
Mijn vriend, het zijn zo grote machten
Waardoor wij soms gescheiden zijn”.*

Marcel Storme was niet alleen een zeer vakbekwaam jurist, maar ook iemand die steeds op zoek was naar de diepere grondslagen van het recht en naar de drijfveren die een jurist moeten bezielen. In zijn talrijke indringend geschreven essays mijmert hij over de uitdagingen van het recht, droomt hij van gerechtigheid en bezingt hij de lof der onrust. Marcel Storme was een onrustig mens, hetgeen zoals hij schrijft, niet hetzelfde is als een rusteloze. Hij stond, denk ik, op dit punt, zij het vanuit een geheel andere levensbeschouwing op één lijn met l'homme révolté van Albert Camus: de opstandige mens steeds op zoek naar concrete rechtvaardigheid.

Degenen die met hem werkten, wisten dat hij geopperde ideeën waarin hij wat zag, nooit liet zweven. Hij wilde deze aanstonds uitwerken en op hun doelmatigheid beproeven. De anderen holden hierbij soms hijgend achter hem aan.

Hij reisde de wereld rond en verwierf zich bij zijn buitenlandse collegae veel gezag. Hoe kon hij, onze Commandeur in de Orde van Oranje Nassau, op wie ook wij in Nederland zo trots waren, dit alles verwerkelijken zonder haar die naar zijn eigen zeggen zijn onrust deelde en hem rust gaf? Voor haar, die ik sinds een gezamenlijke wandeling in het besneeuwde wonderlijk schone Gent waarbij zij gehuld was in een witte mantel, mijn Lieve Sneeuw-koningin noem, wil ik tenslotte de volgende negentiende eeuwse versregels

citeren. Deze staan gebeeldhouwd op de rechterkant van de voorgevel van het mooie Centraal Station van Pierre Cuypers te Amsterdam. Zij zijn van Alberdingk Thijm, de grote Noord-Nederlandse katholieke emancipator.

*“Daar vonkt een dierbre gloed in eigen huis en haard
Neemt men vandaar zijn vlucht met sterk gespierde vleuglen
De Wijze weet zijn kracht te vieren en te teuglen
Hij kent de weelde hem in 't welkom thuis bewaard”.*

Jef MAEIJER